

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys huumausaineiden laittomasta maahantuonnista ja siihen puuttumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Huumeiden saatavuuden ja käytön osalta tilanne Suomessa on mennyt huonoon suuntaan. Kouluterveyskyselyssä on todettu, että alkoholin käyttö nuorten keskuudessa on vähentynyt, mutta sen sijaan huumeokeilut ovat lisääntyneet huolestuttavasti. THL:n mukaan noin 20 % kaikista yli 15-vuotiaista on kokeillut huumeita. Aktiivikäyttäjiä on arvioitu olevan Suomessa noin 80 000 ja huumeriippuvaisia on noin 30 000. Vaikka huumeet ovat laittomia, on niillä Suomessa valitettavan pitkä historia ja niiden käyttö on jopa kasvanut vuosien varrella. Huumeiden myynti on nopeutunut sähköisten ja nimettömien palveluiden, kuten Tor-verkon, avulla. Tor-verkossa voidaan käydä pimeästi huumekauppaa niin, ettei käyttäjän henkilöllisyys välttämättä selviä. Laittomiin huumekauppoihin ja erityisesti huumeiden maahantuontiin on puututtava tiukasti. Samaa aikaan osa nuorista voi huonosti, ja heillä on lisääntynyttä päihteiden käyttöä. Päihteiden käyttö taas vähentää itsekontrollia ja lisää väkivaltaista käyttäytymistä. Suomessakin nuorten lisääntynyt väkivaltainen käyttäytyminen on noussut esille.

Huumeiden käyttöä voidaan seurata suoraan jätevesianalyysin avulla. Jätevesitutkimuksessa on myös havaittu, että huumeita käytetään keskimääräisesti enemmän eteläisen Suomen suurissa kaupungeissa. Jätevesitutkimusten perusteella amfetamiinin, kokaiinin, ekstaasin ja metamfetamiinin yhteenlaskettu käyttö oli tämän vuoden maaliskuussa ennätyksellisen korkealla tasolla useissa kaupungeissa. Pitkällä aikavälillä käytön kasvu on ollut jatkuvaa, ja esimerkiksi amfetamiinin, metamfetamiinin, MDMA:n ja kokaiinin yhteenlasketut käyttömäärät ovat noin kolminkertaisia verrattuna jätevesitutkimuksen aloitusvuoteen 2012. Koko Suomen tulokset ovat olleet pääsääntöisesti hyvin yhteneviä huumerattijuopumustilastojen sekä poliisin ja tullin suorittamien takavarikoiden kanssa.

Helsingin Viikinmäen puhdistamon jäteveden huumeepitoisuuksien pitkäaikaisseurannassa on huomattu, että koronavirustilanteen vuoksi asetetuista poikkeustoimista huolimatta amfetamiinin käyttö on ollut nousevassa trendissä, vaikka poikkeusolot tulivat voimaan 16.3. Tämän jälkeen todetut amfetamiinimäärät ovat suurempia kuin koskaan aikaisemmin. Muiden tutkittujen huumeiden käytössä ei ole ollut suurta muutosta. Helsingin, Turun, Tampereen, Kuopion ja Oulun viikoittaisesta seurannasta on havaittu, että yhteiskunnan avauduttua kesällä amfetamiinin käyttö lisääntyi edelleen. Kun jätevesianalyysin perusteella laskettua käytetyn huumeen määrää verrataan suhteessa Suomessa tehtyihin huumeetakavarikoihin, voidaan arvioida, että vuonna 2014 amfetamiinia, metamfetamiinia ja kokaiinia käytettiin 5—10-kertainen määrä verrattuna takavarikoituun määrään.

Kirjallinen kysymys KK 879/2020 vp

Huumausainerikollisuudella on vahvat kansainväliset kytkennät. Huumeet tulevat Suomeen pääsääntöisesti ulkomailta joko meri-, ilma- tai maateitse. Myös 24—39 prosenttia törkeistä huumausainerikoksista Suomessa epäillyistä henkilöistä on ollut viime vuosina ulkomaalaisia. Suurimpina ryhminä ulkomaalaisten joukossa ovat olleet virolaiset, venäläiset ja vironvenäläiset epäillyt. Huumeiksi luokiteltavia lääkkeiden salakuljetusta on tapahtunut ja tapahtunee jatkuvasti, esim. romanialaisten autoissaan salakuljettamat huumelääkkeet. Poliisi ja tulli pystyvät puuttamaan vain pieneen osan Suomeen tulevista huumausaineista.

Tilastokeskuksen mukaan tullin, poliisin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tuli vuoden 2019 aikana kaikkiaan 31 300 huumausainerikosta, mikä on runsaat 7 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Törkeiden huumausainerikosten määrä kasvoi runsaat 17 prosenttia. Niitä tuli ilmi 1 500. Noin kaksi kolmesta huumausainerikoksesta oli käyttörikoksia. Niitä tuli ilmi 20 700, mikä on runsaat 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018.

Tulli paljasti vuonna 2019 yli 7 800 tullirikosta ja takavarikoi yli 1 700 kiloa huumausaineita. Vuonna 2019 Tullin rikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli noin 66 miljoonaa euroa ja talousrikostorjunnan vaikuttavuus noin 33 miljoonaa euroa.

Tehokas huumausainerikollisuuden ja sen aiheuttamien haittojen torjunta edellyttää laajaa viranomaisyhteistyötä, vaikka tulli onkin tässä avainasemassa. Poliisin, tullin ja kansainvälisten tahojen yhteistyön on oltava nykyään sujuvaa ja nopeaa, jotta isot ja laittomat maahantuonnit ja kaupat saadaan paljastettua. Tullin huumausainevalvonnan tavoitteena on huumausaineiden laittoman Suomeen tuonnin, Suomesta viennin, valmistuksen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen sekä muiden huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen. Huumausainerikollisuus on piilorikollisuutta, johon on tartuttava tiukasti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka hallitus aikoo puuttua kasvavaan huumeiden salakuljetukseen,

miten hallitus varmistaa, että tullilla ja Rajavartiolaitoksella on riittävät resurssit rajojen valvontaan ja realistiset mahdollisuudet puuttua rajojen yli tapahtuvaan huumeiden ja keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden laittomaan maahantuontiin,

kuinka hallitus aikoo puuttua kasvaneeseen huumeiden käyttöön Suomessa,

kuinka hallitus aikoo puuttua pimeässä Tor-verkossa tapahtuvaan huumeiden salakauppaan,

kuinka hallitus aikoo turvata poliisille riittävät resurssit huumarikosten tutkintaan ja niihin liittyvien verkostojen tutkimiseen,

kuinka hallitus varmistaa, ettei koulujen ympäristössä ja netissä lapsia ja nuoria houkutella huumeiden käyttöön ja

Kirjallinen kysymys KK 879/2020 vp

aikooko hallitus puuttua päihdeasumisyksiköiden, kuten pääkaupunkiseudulla Helsingissä Ruusulankadun ja Espoossa Kuninkaankallion, ympäristössä tapahtuvaan yhä lisääntyneeseen huumekauppaan?

Helsingissä 17.11.2020

Mia Laiho kok
Pauli Kiuru kok
Sari Sarkomaa kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Kalle Jokinen kok